

[Per Stig Møller]

være uforstående over for Israel, for ellers kommer det store flertal i dette Ting kun til at støtte kræfter, det i øvrigt slet ikke vil have med at gøre.

Bjørn Elmquist (V):

Vor debat i dag må og skal ses på baggrund af hele den lange historie, der ligger forud for den aktuelle, den dagsaktuelle, situation i Mellemøsten. Det er en historie, der ikke bare er kendt så at sige over hele verden, den har også udspillet sig mange steder, ikke bare i Mellemøsten. Ingen såkaldt regional konflikt har vel så global en karakter som den i Mellemøsten.

Her tænker jeg ikke mindst på de storpolitiske aspekter af konflikten. Den indvirker på forholdet mellem USA og Sovjet, på forholdet mellem Øst og Vest. Jeg tænker også på risikoen for, at konflikten, hvis det går rigtig skævt – hvad vi bestemt ikke må håbe – udløser globale konflikter, en tredje verdenskrig.

Jeg tænker også på de problemer, vi har set på vore breddegrader, først og fremmest med naziregimet i Tyskland og jødeforfølgelserne også i Danmark under besættelsen. Den kamp, som danskere dengang indlod sig i på mange forskellige måder for at hjælpe jøderne mod nazifølgelsen, var et klart og godt udtryk for humanistisk solidaritet.

Jeg tror, at en stor del af den konkrete sympati for Israel, som et kæmpeflertal i Danmark gennem mange år har følt og givet åbent udtryk for, udspringer og inspireres af, hvad der skete dengang.

Mange danskere mener også, at Israel midt i et konfliktfyldt og splittet problemfyldt område udgør et demokratisk samfund af den karakter, vi kender til her i Norden, pluralistisk og mangfoldigt, et retssamfund med respekt for menneskerettigheder og også for anderledes tænkende.

Af alle disse grunde mener vi i Venstre, at det er helt korrekt at tale om Danmarks nære venskabelige relationer til Israel. Samtidig er Venstre helt enig i, som det er sagt, at vi har en særlig pligt til at sige vores ærlige mening til vore venner. Dette gælder selvfølgelig også, når der er kritik at fremføre. Alt andet ville være dobbeltmoral og hykleri.

Derfor kan Venstre være med, når det, som det just er fremført af Socialdemokratiets ordfører, hr. Anker Jørgensen, foreslås, at Folke-

tinget skal tage afstand fra den israelske okkupationspolitik i de besatte områder på Vestbredden og i Gaza.

Vi opererer i den foreslåede dagsorden ikke med en ensidig afstandtagen alene fra Israel. Det fremgår helt klart af ordene, som følger lige efter – jeg citerer: »og enhver form for voldshandlinger på begge sider«.

Vi kunne føre en meget lang diskussion over emnet: Hvorledes og hvorfor Israels besættelse af disse områder startede, hvorfor den er opretholdt, og hvorfor den udøves på den måde, det sker i dag. Jeg tror, flere af os har personlige erfaringer på området. Jeg har selv været flere gange i de besatte områder, men ikke på det allersæneste. Mit sidste besøg ligger vel ¾ år tilbage – mindst. Men allerede dengang fornemmede jeg – og jeg havde også inden da fornemmet det – at man i Israel havde en opfattelse af at sidde på en tikkende bombe. Der er selvfølgelig delte opfattelser i det israelske samfund. Jeg har lige talt om pluralismen og mangfoldigheden, og vi ved alle sammen, at der i Knesset er mange forskellige partier, og at der i den israelske offentlige mening og i befolkningen er forskellige opfattelser.

Men jeg tror nok, de fleste af israelerne er enige i og var enige i dengang, at man sad på en tikkende bombe. Man kunne ikke bare lade situationen køre videre i de besatte områder, hvor der ingen politisk infrastruktur var, hvor man ingen politiske valg havde, hvor man ikke havde befolkningens egne folkevalgte ansvarlige repræsentanter.

Det, der er sket og sker i øjeblikket, er, tror jeg, en alvorlig advarsel til alle demokratier om, hvad der sker, når man kommer ud i rollen som besættelse, okkuperingsmagt. Vi befinder os måske i et kæmpeparadoks, som kan udtrykkes med ordene: Hvor tolerant skal man være? Skal vi være så tolerante, at vi accepterer intolerancen? Vi kunne også spørge på en anden måde: Skal demokratier tage antidemokratiske midler i anvendelse for at forsvare sit demokrati? Det er almenneskelige og filosofiske spørgsmål, som vi indimellem også på det politiske område – og endda nok så ofte – bliver nødt til at tage stilling til.

I den konkrete situation skal mit svar være helt klart nej. Vi må erkende, at i praksis kan det være svært at drage disse grænser, men i den situation, som Israel befinder sig i i dag, må